

Dan scheurt de hemel.
Dan belacht Hij den raad der menschen.

Zoo betoont de Heere Zijn ontferming in alle tijden.

Ook in onzen tijd.

Als er maar is het „Gode zwijgen“.

Als wij maar te doen krijgen met den Heere zelve.

Alle menselijke en christelijke en kerkelijke plannen baten niet.

Er is slechts één weg ter redding.

Dat is de weg van het stille, zwijgende verwachten.

Dan heeft de Heere zich een pad bereid.

En als Hij dan komt, dan is Hij overweldigend.

Des Heeren doen is majesteit!

Dan breken de fonteynen zich baan.

En dan vindt ons de Heere verlegen aanbiddend: Wij zijn geringer dan al deze weldadigheid en trouw.

A.

D. S.

Het aantal theologische studenten. IV. (Slot.)

Voor we nu verder gaan met ons betoog, geven we op verzoek van een paar lezers, nog enkele cijfers.

In de laatste tien jaren (1 Jan. 1920—31 Dec. 1929) verminderde het aantal vacante predikantsplaatsen met veertig. Dit betekent evenwel niet, dat we mogen zeggen, dat in die jaren per jaar ongeveer vier predikantsplaatsen werden bezet, welke voorheen vacant waren. Want de toename komt hoofdzakelijk voor rekening van de jaren 1928 en 1929. In die jaren deden resp. 42 en 57 predikanten voor het eerst of bij vernieuwing hun intrede in de kerken. Stellen we daarnaast, dat voor 1921 dit getal 16 is en dat het 14 is voor 1922 (dit zijn de magerste jaren) en dat het 34 is zoowel over 1924 als 1925, (de beste jaren vóór 1928), dan zien we, dat juist de laatste twee jaren samen schier het geheele surplus van 40 predikanten leverden. Juist in die jaren deed zich voor het eerst gevoelen de invloed van den grooten toeloop van theologische studenten, welke ongeveer September 1923 begon.

Het aantal vacatures is thans nog ongeveer 170. Maar bij deze vacatures zijn die van een vijftigtal vacante kerken gerekend, die wel zeker geen predikant zullen kunnen beroepen. (Er zijn er bij met minder dan 20 belijdende leden.)

Stel nu eens dat 't mogelijk ware, dat in de overblijvende 120 vacatures alle een kandidaat werd beroepen, dan nog zou er een surplus van kandidaten blijven.

Immers: $300 - 120 = 180$; er zouden dan in vijf jaar voor de overige vacatures nog 180 kandidaten overblijven, d.i. 36 per jaar. Ook dit cijfer is op ruim 720 predikanten te hoog; het zou toch veronderstellen, dat de gemiddelde diensttijd onzer dienaren des Woords slechts 20 jaar is, indien we meenden, dat al deze jonge mannen een plaats zouden kunnen krijgen.

Bovendien zijn er bij de 120 daareven genoemde kerken verschillende, die gecombineerd wel, maar afzonderlijk géén predikant zouden kunnen beroepen en onderhouden.

Stellen we nu, dat van de ruim 300 theologische studenten, die in de eerstvolgende 5 jaren klaar komen met hun studies ongeveer 20 per jaar een plaats kunnen ontvangen tengevolge van emeritering van predikanten of van het overlijden van nog dienstdoende leeraars (dit getal 20 is iets boven het gemiddelde der laatste 10 jaren), dan vragen er nog een 200-tal om een plaats.

Het getal 200 kan wellicht nog met plm. 25 verminderd worden, omdat juist in de jaren 1890—1896 een relatief groot aantal kandidaten „klaar“ kwam; zoodat de eerstvolgende jaren een relatief groot aantal emeriteeringen kan worden verwacht.

Maar dan blijven er nog 175 over!

Stel, dat er 25 kandidaten een plaats vinden, doordien kleine gemeenten, die tot dusver niet gingen beroepen, dat nu wel gaan doen, dan nog vinden 150 kandidaten, oftewel de helft van het te verwachten totaal aantal geen plaats.

Ja er zullen er meer zijn dan 150, want we herinneren eraan, dat onze berekening, die op 300 kandidaten in vijf jaar uit kwam, zeer sterk aan den lagen kant was.

Door uitbreiding van het aantal hulppredikers kan van de 150 beschikbare krachten zeker een derde deel een plaats ontvangen.

Maar dan zijn we ook aan het einde.

En blijven er in vijf jaren honderd kandidaten, die geen plaats zullen kunnen vinden op de gewone wijze.

Mogen we nu, indien we dit heel simpele feit menselijkerwijs moeten vast leggen, niets doen? Moeten we maar zeggen: „ze reddden zich wel“?

Moeten we doorgaan al maar meer jonge menschen naar een desillusie te laten wandelen?

Indien men zegt: „neen, er moet iets gebeuren“, dan merken we op: laat men dan eens eenige voorstellen doen. Wij van onze zijde zullen ook pogen enkele wegen te wijzen.

Natuurlijk zal ieder candidaat, die begeert predikant te worden, zijn ideaal vasthouden.

Maar niet ieder is het mogelijk (ook om financiële redenen reeds niet) om jaren te wachten op een beroep.

En in de jaren, die er verstrijken vóór God hem een roeping doet toekomen, moet hij iets kunnen doen. En misschien zijn er onder degenen, die iets anders ter hand nemen verscheidenen, die merken, dat God een anderen weg voor hen heeft, dan zij dachten, dat Gods weg was.

Met deze feiten mag ook bij een voorslag rekening gehouden worden.

Gaarne wil ik dan wijzen op het feit, dat het werk der barmhertigheid dikwijls roept om goede, ontwikkelde en toegewijde krachten. Dat theologische kandidaten hier een plaats kunnen vinden, bewijst b.v. het feit, dat de directeur van de bekende stichting Hoenderloo, als theologisch candidaat in dit werk begonnen, na betrekkelijk korten tijd tot directeur werd benoemd.

Waar thans in dergelijk werk allerlei plaatsen worden ingenomen door medici en onderwijzers, plaatsen die minstens even goed aan een geschoold theoloog zouden kunnen worden toegewezen, meenen we, dat door besturende colleges ook onzen kandidaten een kans moet worden geboden. Niet alsof de medici en de onderwijzers alle zouden kunnen worden vervangen. Een verstandig lezer heeft van meetaf begrepen, dat het gaat om een deel der openvallende plaatsen.

Daarnaast denk ik aan het Rijks- Tucht- en Opvoedingswezen.

Ook hier is een voorbeeld. De directeur van het „gesticht“ te Amersfoort is een predikant. Het kan dus. Zouden onze kandidaten in deze richting niet een open deur vinden? Al is het waar, dat inkrimping van den dienst hier vooralsnog krachten over doet zijn.

Vervolgens wil ik noemen allerlei sociaal werk, dat zeer wel een plaats biedt aan onze a.s. kandidaten. Neen, ik denk niet in de eerste plaats aan de gesalarieerde posities bij vakbonden e.d.g. Daarin behoren menschen, die uit de beweging zelf opkwamen. Maar wel b.v. denk ik aan observatie-huizen voor jongens, aan „doorgangs-huizen“, enz.; ook aan de posities, door groote bedrijven, met het oog op de leiding van jongere arbeiders, geschapen; aan beroepskeuze-bureaux; aan „nazorg“, enzovoorts.

Het lijkt me niet onmogelijk, dat, indien nu reeds in deze richting de gedachten van de besturende colleges worden geleid, verscheidene tientallen van onze jonge mannen hier een plaats zullen kunnen vinden, juist zij, met hun opleiding.

Dan is daar nog iets anders.

Bij ons Middelbaar en Voorbereidend Hooger Onderwijs wordt het godsdienstonderwijs en het onderwijs in het Hebreeuwsch meestal gegeven door dienstdoende predikanten. Ofschoon dat volgens sommigen iets vóór heeft, heeft deze toestand ook zijn schaduwzijden. Zoo zelfs, dat er directoren zijn, die gaarne aan een theoloog deze vakken toevertrouwen, mits hij uitsluitend leeraar aan zijn school is.

Zou er in de komende vijf jaren ook niet voor eenige onzer kandidaten, die voor dit werk liefde en aanleg hebben een plaats te vinden zijn bij ons Chr. M. O. of Voorbereidend H. O.?

En dan... Hoewel we groote waardeering hebben voor den ijver en de werkkraft van vele onzer emeriti, vragen we ons toch af of het op den duur aanbeveling verdienen zal, dat een emeritus-predikant in „los-vasten“ dienst zich verbindt aan een kerk, die best in staat is een eigen predikant te beroepen en te onderhouden.

Dat dit geschiedt bij zeer zwakke kerken is te billijken.

Maar het is o.i. niet recht, dat een emeritus-predikant, een candidaat „uit de pastorie“ houdt. En ten slotte.

Ik huijver er voor, om een gedachte te uiten, die er toe zou moeten leiden, dat het onrustbarend groote aantal organisaties, dat we hebben, weer met één zou worden vermeerderd.

En toch geloof ik, dat hier noodzaak is.

Er moet een goede organisatie zijn, die het onmogelijk maakt, dat, zooals thans kan voorkomen, groote belangen van onze kandidaten niet worden gezien, en mooie mogelijkheden worden voorbijgegaan, eenvoudig, omdat niemand van de betrokkenen persoonlijk met de mogelijkheid in aanraking komt, en er verder geen „adres“ is, dat ten dezen in aanmerking komt voor hen, die over de „mogelijkheden“ de beschikking hebben.

Voor al met het oog op Indië, dat in verschillende posities zeker verscheidene van onze kandidaten kan gebruiken, is dit hóóg noodig.

We hebben in onze artikelen de aandacht gevestigd op iets, dat o.i. binnenkort een nood-toestand worden kan.

We hopen, dat we voldoende gezegd hebben om anderen te overtuigen, dat er iets geschieden moet. Als er nu maar iets gebeurt!

Onze God laat ons nooit ongeholpen.

Maar dan zullen wij organiseeren en werken moeten.

J. W.

Hebben we in 1 Sam. 16:2 met een geval van noodleugen te doen, dat God de Heere zelf dekte met Zijn gezag?

Zóó luidt een der vragen die in deze rubriek reeds eenigen tijd op antwoord wachten. Tenminste als ik haar rekenen mag tot die wier beantwoording hier thuis hoort.

De vraag is geen onbekende. Haar juiste beantwoording, naar het schijnt, hier en daar nog wel.

De zaak is deze. Als Saul door den Heere verworpen is, wordt Samuël naar Bethleem gezonden, om een der zonen van Isai tot Koning over Israël te zalven.

Samuël aarzelt in het uitvoeren van deze opdracht. Hij vreest, dat Saul van de zalving van zijn opvolger hooren en hem, Samuël, doodden zal. „Hoe zou ik henengaan?“ zegt hij tot God, „Saul zal het toch hooren en mij doodden“. En daarop antwoordt hem dan de Heere: „Neem een kalf van de runderen met u, en zeg: Ik ben gekomen om den Heere offerande te doen. En gij zult Isai ten offer noodigen, en Ik zal u te kennen geven, wat gij doen zult, en gij zult Mij zalven, dien Ik u zeggen zal.“

In dat zeggen nu van „Ik ben gekomen om den Heere offerande te doen“, dat de Heere Samuël in den mond legt, ingeval Saul navraag bij hem doen zal aangaande het doel van zijn reis naar Bethleem, heeft men meermalen een noodleugen willen zien. We zouden hier dan een bewijs hebben, hoe onschuldig, althans in ernstige gevallen, het gebruik van een noodleugen in Gods oog is. Want, zoo heette het dan, in wat God zelf een van Zijn knechten, niet maar stilzwijgend toestaat, maar met zoo veel woorden aanraadt en beveelt te zeggen of te doen kan toch wel niets zondigs zijn.

Een van de vele voorbeelden, hoe gemakkelijk men het zich dikwerf maakt met de Schrift, als men ook maar een schijn van kans ziet, bij haar te vinden wat men zoekt. Intusschen wil ik daarmee niet zeggen, dat het altijd dergelijk hoos opzet was wat hier dwalen deed. Er zijn er ook, die hier volkomen te goeder trouw mistasten, en die, omdat ze de aanbeveling van een noodleugen niet konden rijmen met Gods waarachtigheid en heiligheid, met deze Schriftuurplaats verlegen zaten.

Rustig en met nadenken lezen van dit Schrift-deel had hen anders spoedig genoeg uit de verlegenheid kunnen helpen.

Wat hen in de war bracht was, dat de Heere eerst na Samuëls bedenking spreekt van het offer, dat hij te Bethleem zal hebben te brengen. Dat maakte op hen den indruk, als zou God, bij zijn opdracht aan Samuël, aanvankelijk niet aan offeren gedacht hebben, en het pas hebben opgenomen in zijn last aan den profeet, na diens tegenwerping, als een middel om hem te dekken tegen Sauls navraag en wraak. God verzint dan, met eerbied gesproken, die offerande te Bethleem als middel, om Saul op een dwaalspoor te brengen. En toegestemd moet, dat, al zou er zelfs bij deze orde in den gang van zaken, nog niet de minste schaduw op Gods heiligheid vallen, hij toch de gedachte daaraan begrijpelijk zou maken.

Doch zóó ligt de zaak niet. Het brengen van een offerande bij gelegenheid van Davids zalving — iets wat bij dergelijke plechtige handelingen trouwens gewoonte was, en bij Samuël althans zoo goed als nooit achterwege bleef — behoorde reeds van tevoren tot Samuëls opdracht. Dat de Heere er niet van sprak vóór Samuël zijn bedenking maakte, sluit dat niet uit. De voorstelling van naar Bethleem te gaan en David te zalven, verschrikte Samuël, bij den toestand van razernij waarin Saul gedurig verkeerde, in zóó hevige mate, dat hij den Heere met zijn bedenking in de rede viel. Zoo komt het dat God pas van de offerande te Bethleem spreken kan, na Samuëls tegenwerping.

Samuël zou inderdaad te Bethleem gaan offeren. Het brengen van een offerande en het toerichten van een offermaaltijd zou zelfs het eerste zijn, dat hem te Bethleem te doen stond. Als Samuël dan ook op de angstige vraag van de oudsten der stad: „Is uwe komst met vrede?“ antwoordt: „Met vrede; ik ben gekomen om den Heere offerande te doen, spreekt hij geen leugen, maar waarheid. Zeker, hij zegt hun niet alles aangaande het doel van zijn komst. Maar niet alles te zeggen aangaande een zaak is nog geen liegen en bedriegen; allermint als, gelijk hier, om nog ernstiger redenen dan het afwenden van levensgevaar, de zaak die het geldt, nog niet ten volle geopenbaard mag worden.

En daarmee handelde Samuël geheel overeenkomstig het woord en de bedoeling des Heeren.

David's
Dit deel
niet, dat
Hem dat
sterveling
kan van
navraag,
wat Hij
naar het
het recht
hoeveel
Allerhóog

Een d
woord, S
baar ma
baarmak
tegen

Het
er is een
van iets

En Sa
zing, we
of leugen
borgen w
er in het
duw is v

Wel is
Gods zeg
hangt me
om voor

te nemen
zich zelf

Bethlehe
zien. Dat
nemen,
zoo Sam

aanstond
licht ook
te voren

blijven z
Dat zo
Gods ove

opzicht a
V.

Ergens
weverij
naties d
kaleidosc
beweging
zich vor

Of het
zelf voel
rubriek
is ze im
de losse
naar aan
door wel
men, die
eenheid
komt, kr
gende fig
soms oc
totaal a

Voor
Spraken
die de g
hebben,

een boek
historie
zuiver l

het biolo
die onty
zien, wo

van het
totaal a
in het p

figuur, c
van den
andersoc

ligt in h
is de ar

wisselen

Het bi
staat, is

werken.
Schoond

en pent
groot te

stelling
plant-er
verscher

velden",
van het
thans is

eiland